

Otvoreni parlament

PARLAMENT POD LUPOM

Bilten broj 5 / Mart 2019

IZDVAJAMO:

- ✓ **Uvodna reč Otvorenog parlamenta**
Posle četiri godine predlozi opozicije na dnevnom redu
- ✓ **Otvoreni parlament analizira**
Mart u senci bojkota parlamenta
- ✓ **Sažeci zakona**
  - Zakon o turizmu
  - Zakon o ugostiteljstvu
  - Zakon o izmenama i dopunama zakona o sredstvima za zaštitu bilja
  - Zakon o izmenama i dopunama zakona o bezbednosti hrane
  - Zakon o izmenama i dopunama zakona o sredstvima za ishranu bilja i oplemenjivačima zemljišta
  - Zakon o centralnom registru stanovništva
  - Predlog zakona o finansiranju Autonomne pokrajine Vojvodine
  - Predlog rezolucije Narodne skupštine Republike Srbije o Vojvodini

Uvodna reč Otvorenog parlamenta	5
Mesec u parlamentu	6
Parlament u brojkama	8
Analiza Otvorenog parlamenta	9
SAŽECI ZAKONA	11
Zakon o turizmu	11
Zakon o ugostiteljstvu	12
Zakon o izmenama i dopunama zakona o sredstvima za zaštitu bilja	13
Zakon o izmenama i dopunama zakona o zdravlju bilja	14
Zakon o izmenama i dopunama zakona o bezbednosti hrane	17
Zakon o izmenama i dopunama zakona o sredstvima za ishranu bilja i oplemenjivačima zemljišta	18
Zakon o centralnom registru stanovništva	20
Predlog zakona o finansiranju Autonomne pokrajine Vojvodine	22
Predlog rezolucije Narodne skupštine Republike Srbije o Vojvodini	24

Posle četiri godine predlozi opozicije na dnevnom redu

Bojkot dela opozicionih poslanika nastavljen i tokom marta, dok je u sali nastavljeno sa zloupotrebom procedura i diskusijom o temama van dnevnog reda. Na dnevnom redu našla su se i dva predloga poslanika opozicionog LSV-a.

Prolećno zasedanje počelo je uz nastavak bojkota opozicije, pa je tako petina poslaničkih klu- pa ostala prazna. Trenutno 55 od ukupno 88 poslanika opozicije učestvuje u bojkotu parlamenta. Obesmišljavanje uloge parlamenta nastavilo se i u martu, pa smo ponovo mogli da čujemo više o temama van dnevnog reda nego o zakonima koji bi trebalo da budu u centru pažnje poslanika.

Nakon 4 godine, a prvi put u aktuelnom sazivu, na dnevnom redu sednice našli su se i predlozi akata opozicionih poslanika Nenada Čanka, Olene Papuge i Nade Lazić. Predsednica skupštine zakazala je sednicu posvećenu iskuljučivo problemima Vojvodine, na zahtev poslanika Lige socijal- demokrata Vojvodine koji su joj početkom februara uputili u otvorenom pismu. Održana je sednica sa dve tačke dnevnog reda: Predlog Rezolucije NSRS o Vojvodini i Predlog Zakona o finansiranju AP Vojvodine, čiji je Ustavom predviđen rok za donošenje istekao još 2008. godine. Ova sednica nije bila specifična po stanju demokratije i kulture dijaloga u parlamentu. Preovladala je rasprava radikala i poslanika LSV o istoriji Vojvodine, kao i o tome da li je ovaj zakon plagijat. **Predlozi akata o Vojvodini nisu usvojeni.**

U sali se nastavila zloupotreba parlamentarnih procedura. Iako bez opozicije nema ni fantomskih amandmana, gotovo ceo prvi dan proveden je uz masovno podnošenje dopuna dnevnog reda od kojih su izglasane samo dve. Vreme za govor o predlozima dopuna dnevnog reda iskorišćeno je za vređanje i optužbe na račun lidera opozicije, ali i glumaca, reditelja i drugih javnih ličnosti.

Poslednjeg četvrtka u martu poslanici su imali priliku da postavljaju poslanička pitanja Vladi, a sednici je prisustovalo 13 ministara zajedno sa predsednicom Vlade. Poslanici su predstavnike Vlade pitali o promenama u obrazovnom sistemu i Fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje, ta- kođe su tražili reakcije na aktuelne događaje kao što su anti-muslimanske nalepnice u Subotici i istraga u vezi sa slučajem Ernada Bakana. Međutim, najveći deo vremena za poslanička pitanja bio je iskorišćen od strane poslanika vladajuće većine za plasiranje retorike usmerene protiv opozicije, što su ministri u svojim odgovorima zdušno podržali. Ovim je ponovo obesmišljen ovaj instrument kontrole parlamenta nad radom vlade.

Nakon godinu dana od razrešenja funkcije Svetlane Bulajić, Narodna skupština potvrdila je u martu mandat svom novom generalnom sekretaru Srđanu Smiljaniću, na predlog Maje Gojković. Podse- ćamo, Bulajić je smenjena na preporuku Agencije za borbu protiv korupcije, jer je protivzakonito sebi propisivala službena putovanja u inostranstvo i naplaćivala dnevnice. Smiljanić je bio zamenik generalnog sekretara u prethodnom i aktuelnom sazivu parlamenta.

Poslanici su ovog meseca usvojili Zakon o turizmu, Zakon o ugostiteljstvu i Zakon o centralnom registru stanovništva. Ovim registrom povezaće se podaci o građanima na jednom mestu, koji se trenutno vode u 13 različitih službenih evidencija. U oblasti poljoprivrede potvrđene su Izmene i dopune Zakona o sredstvima za ishranu bilja i oplemenjivača zemljišta, Izmene i dopune Zakona o sredstvima za zaštitu bilja, Izmene i dopune Zakona o zdravlju bilja. Trenutno je u toku sednica na čijem su se dnevnom redu našli zakoni iz oblasti zdravstva.

O INICIJATIVI OTVORENI PARLAMENT

Inicijativa Otvoreni parlament svakodnevno prati rad Parlamenta Srbije od 2012. go- dine. Otvoreni parlament prikuplja i objavljuje podatke o radu i rezultatima rada Par- lamenta i bavi se analizom različitih procesa iz perspektive transparentnosti, odgo- vornosti i participativnosti.

Osnovni cilj inicijative Otvoreni parlament je povećanje javnosti rada parlamenta, in- formisanje građana o radu parlamenta i uspostavljanje redovne komunikacije izme- đu građana i njihovih izabranih predstavnika. Svoj rad baziramo na vrednostima koje su sadržane u međunarodnoj Deklaraciji o otvorenosti parlamenata, u čijem razvoju je učestvovao i Otvoreni parlament.

Od januara 2018. godine, tim Otvorenog parlamenta je pojačao fokus aktivnosti ove inicijative na demokratičnost i odgovornost u ponašanju poslanika i radu institucije.

Inicijativu Otvoreni parlament podržava Ministarstvo spoljnih poslova Savezne Republike Nemačke, uključujući i izradu biltena. Stavovi izraženi u biltenu su stavovi tima Otvorenog parlamenta, ali ne odražavaju nužno i stavove donatora.

Počelo redovno prolećno zasedanje

Ovogodišnje prolećno zasedanje počelo je bez dela opozicionih poslanika u plenumu koji nastavljaju sa bojkotom parlamenta. Od ukupno 88 opozicionih poslanika, 55 učestvuje u bojkotu. Druga martovska sednica zakazana je sa dva predloga opozicionih poslanika na dnevnom redu, tema sednice bila je AP Vojvodina. U sali se nastavila zloupotreba parlamentarnih procedura. Ovog puta podnošenje velikog broja amandmana zamenile su dopune dnevnog reda na koje je potrošen prvi dan prve sednice. O zakonima koji su doneti ponovo je bilo malo reči, vreme za debatu potrošeno je na vredanje i optuživanje opozicionih političara i drugih javnih ličnosti, kao i na teme koje nisu bile na dnevnom redu sednice. Na sednici o Vojvodini poslanici su govorili o istorijatu pokrajne, ali ne i o sadržaju zakona ili trenutnom stanju.

5.

Prva sednica Prvog redovnog zasedanja

Prvi utorak u mesecu i intoniranje himne u parlamentu označili su početak prolećnog zasedanja. Na Prvoj sednici Prvog redovnog zasedanja sa 11. tačaka dnevnog reda prisustvovali su ministri državne uprave i lokalne samouprave i poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede koji su obrazlagali predloge zakona koje je podnela Vlada i odgovarali na pitanja poslanika. Poslanici su zatražili pojašnjenja i objašnjenja u skladu sa članom 287. Poslovnika o radu. U tom smislu, govorilo se o napadu na radnike Gradske čistoće tokom protesta i formiranju radnog tela vlade koje bi utvrdilo tačan broj žrtava bombardovanja. Takođe, Vojislav Šešelj uputio je pitanje o kriminalnim radnjama Rasima Ljajića, dok je poslanik SDP, čiji je predsednik Ljajić, postavio pitanje o protivzakonitosti Šešeljevog mandata.

Umesto fantomskih amandmana - fantomske dopune dnevnog reda

Zloupotreba parlamentarnih procedura nastavila se i u prolećnom zasedanju. Vreme za govor prvog dana sednice iscrpljeno je masovnim dopunama dnevnog reda od strane vladajuće koalicije i radikala. Podneto je ukupno 67 predloga o dopunama dnevnog reda, kao i 10 dopuna po hitnom postupku, od čega su samo 2 usvojena. Poslanici Marijan Rističević i Marko Atlagić prednjačili su u ovome, podnosivši predloge odluka o organizovanju anketnih odbora za ispitivanje slučajeva u vezi sa liderima Saveza za Srbiju Draganom Đilasom, Vukom Jeremića, Sandom Rašković Ivić i Marinikom Tepić, kao i Borisom Tadićem, Zoranom Živkovićem i Sergejem Trifunovićem. Svoje vreme potrošili su na optuživanje i vredanje opozicionih političara i javnih ličnosti na koje se predlozi odluka čak i ne odnose, kao što su Dragan Bjelogrić i Nikola Kojo. Ponovo je vreme u skupštini iskorišćeno za napad na opoziciju koja nije u sali, pa o samim zakonima koji se donose nije bilo mnogo rasprave.

14.

Dan za glasanje

U danu za glasanje, usvojeno je svih 11. tačaka dnevnog reda Prvog redovnog zasedanja. Među usvojenim su [Zakon o turizmu](#), [Zakon o ugostiteljstvu](#) i [Zakon o centralnom registru stanovništva](#). U oblasti poljoprivrede potvrđene su izmene i dopune [Zakona o sredstvima za ishranu bilja i oplemenjivača zemljišta](#), [Izmene i dopune Zakona o sredstvima za zaštitu bilja](#), [Izmene i dopune Zakona o zdravlju bilja](#). Poslanici su glasali o povredama Poslovnika o radu, i odlučili da ni u jednom slučaju odredbe Poslovnika nisu bile povređene. Narodna skupština usvojila je Predlog za imenovanje generalnog sekretara Narodne skupštine, koji je podnela Maja Gojković. Funkciju generalnog sekretara od sada će obavljati Srđan Smiljanić.

20.

Sednica posvećena AP Vojvodini: predlozi opozicionih poslanika

Od početka aktuelnog saziva - juna 2016. godine, nijedna tačka dnevnog reda sednice predložena od strane opozicionih poslanika nije prihvaćena, sve do ovog meseca, kada su se kao predlog dnevnog reda sednice našle dve tačke: Predlog Zakona o finansiranju AP Vojvodine i Predlog Rezolucije NSRS o Vojvodini. Obe tačke dnevnog reda predložene su od strane opozicionih poslanika Nenada Čanka, Olene Papuge i Nade Lazić. Međutim, na sednici Odbora za finansije, republički budžet i kontrolu trošenja javnih sredstava samo dva dana pre Druge sednice u načelu je odbijen Predlog Zakona o finansiranju AP Vojvodine. Da Predlog Rezolucije NSRS o Vojvodini nije u skladu sa pravnim sistemom Republike Srbije, ocenio je Odbor za Ustavna pitanja i zakonodavstvo.

Čiji je Predlog Zakona o finansiranju AP Vojvodine?

Umesto odbrane predloženog Zakona, predstavnik predlagača Nenad Čanak govorio je nešto više od sat vremena o dvovekovnoj istoriji Vojvodine. Nakon toga, polemika se nastavila, pri čemu je Čanak optuživan za plagijet istovetnog predloga zakona iz 2016. godine, podnetog od strane Aleksandre Jerkov, koji nikada nije došao na dnevni red. Međutim, u nastavku sednice obrazloženo je da originalni Predlog Zakona postoji od 2015. godine, kada je prvi put predložen na dnevni red Skupštine AP Vojvodine.

26.

Dan za glasanje

U danu za glasanje obe tačke dnevnog reda nisu usvojene. Glasalo se i o povredama Poslovnika na koje su ukazivali narodni poslanici tokom sednice. Odlučeno je da ni u jednom slučaju odredbe Poslovnika nisu bile povređene.

27.

Početak Treće sednice i poslanička pitanja

Na dnevnom redu Treće sednice našli su se zakoni iz oblasti zdravstva. Predloge zakona o zdravstvenom osiguranju, zdravstvenoj zaštiti, predmetima opšte upotrebe i druge obrazlagao je ministar zdravlja, Zlatibor Lončar. Poslednji četvrtak u mesecu rezervisan je za poslanička pitanja. Poslanici su predstavnike Vlade pitali o promenama u obrazovnom sistemu i Fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje, takođe su tražili reakcije na aktuelne događaje kao što su anti-muslimanske nalepnice u Subotici i istraga u vezi sa slučajem Ernada Bakana. Međutim, iako je ovaj parlamentarni mehanizam namenjen prvenstveno za sprovođenje nadzora nad radom izvršne vlasti koja bi trebala da odgovara na pitanja poslanika, i ovog meseca najveći deo vremena iskorišćen je za pohvale Vladi i neretko uvredljivo komentarisanje opozicionih lidera. Tako je deo vremena koje je namenjeno za ostvarivanje nadzorne funkcije NSRS, protekao u pohvalama Vladi i govoru o opozicionim liderima.

28.

Posebna sednica

Predsednica skupštine Maja Gojković sazvala je Dvadeset Prvu Posebnu sednicu. Poslanicima se obratio predsednik Parlamenta Gruzije Irakli Kobahidze.

PARLAMENT U BROJKAMA

Statistički pregled rada 11. saziva je zaključen sa 31. martom 2019. godine

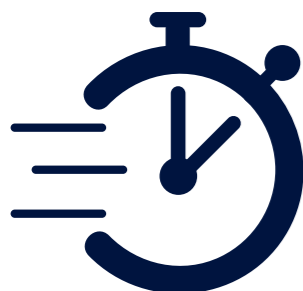
ZAKONODAVNA AKTIVNOST

248 dana legislativne aktivnosti

401 usvojen zakon

97% usvojenih zakona predložila je Vlada

Po prvi put od 2015. godine, 2 predloga poslanika koji ne pripadaju vladajućoj većini su uvršteni u dnevni red plenarne sednice održane u martu 2019. godine: Predlog Zakona o finansiranju AP Vojvodine i Predlog Rezolucije NSRS o Vojvodini. Predlozi zakona i rezolucije nisu dobili podršku dovoljnog broja poslanika da bi bili usvojeni.

HITAN POSTUPAK

46% svih zakona (uključujući nove zakone, izmene i dopune zakona i ratifikacije međunarodnih sporazuma) usvojeno je po hitnom postupku

66% novih zakona i izmena i dopuna usvaja se po hitnom postupku, ukoliko izuzmemo zakone o potvrđivanju međunarodnih sporazuma, koji se uglavnom usvajaju po redovnom postupku.

OBRATITE PAŽNJU NA:

- bojkot parlamenta od strane dela opozicionih poslanika;
- promene u praksi "filibastera" tokom martovskih sednica - smanjen broj "bravo" amandmana od strane vladajuće većine;
- objedinjavanje velikog broja nepovezanih tačaka dnevnog reda u jedinstvenu raspravu;
- sveobuhvatna rasprava o budžetu za 2019. godinu je izostala, što je druga godina za redom da su građani ostali bez informacija o najvažnijem godišnjem zakonu u zemlji.

KONTROLNA ULOGA PARLAMENTA:

8 sednica na kojima su postavljena poslanička pitanja je održano u skoro 3 godine:

po jedna sednica u oktobru 2016. i oktobru 2017, pet sednica u 2018. godini u martu, aprilu, septembru, oktobru i novembru i jedna sednica u martu 2019. godine.

8 javnih slušanja: samo 1 javno slušanje je održano u 2018, i to u novembru.

Skupštini su u martu podneti novi izveštaji nezavisnih organa za 2018. godinu. Podsećamo da skupština nije usvojila zaključke povodom izveštaja nezavisnih organa, niti ih je razmatrala u plenumu, još od 2014. godine.

Od 2018. godine, samo jednim od 20 odbora predsedava poslanik koji ne pripada vladajućoj većini.

ANALIZA OTVORENOG PARLAMENTA

MART U SENCI BOJKOTA PARLAMENTA

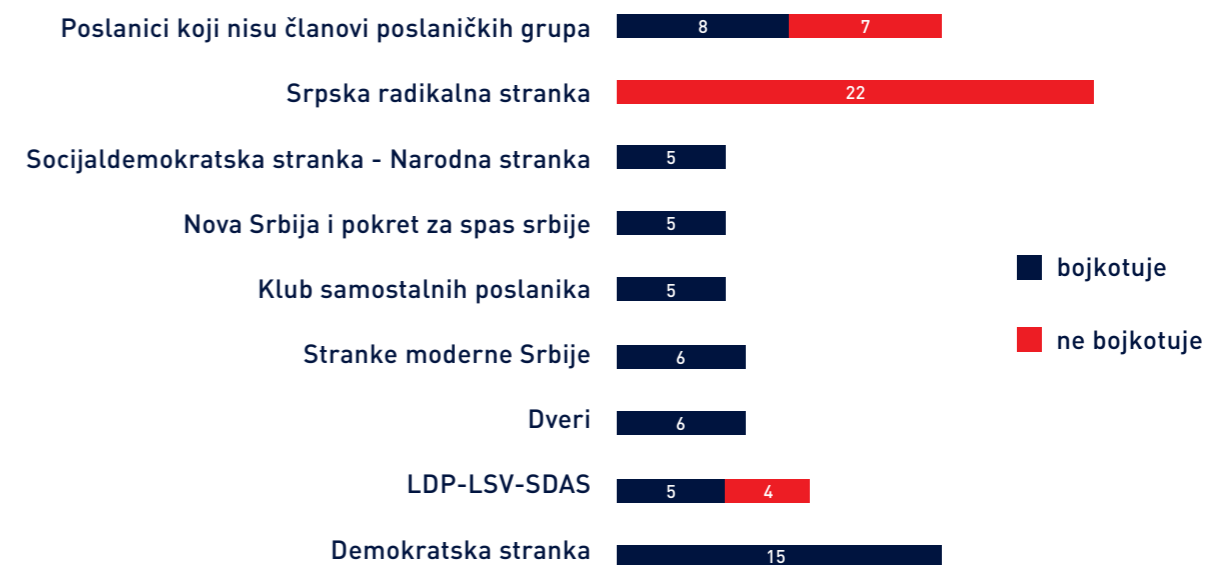
Autorka: Tara Tepavac

Skupštinske rasprave u plenumu protekle su bez prisustva većine poslanika iz redova opozicije i tokom marta meseca, usled tekućeg bojkota opozicije koji je pokrenut početkom godine. Većina poslanika ipak je bila prisutna u parlamentu, nastavljajući sa svojim radom izvan plenuma i držeći konferencije za medije kao svojevrsni „paralelni parlament“ na kome su komentarisali predloge zakona u proceduri, predstavljali svoje amandmane i informisali građane o aktuelnostima. Podsećanja radi, ovo je četvrti po redu bojkot parlamenta od uvođenja višestranačkog sistema u Srbiji 1990, ali i najdrastičniji od promene režima 2000. godine.

Iako se većina poslanika opozicije slaže da je **demokratski deficit gorući problem u parlamentu** koji se mora rešiti, bojkot parlamenta praćen je disonantnim tonovima u pristupu poslanika opozicije. Pristup poslanika bojkotu neujednačen je kako među različitim poslaničkim grupama tako i unutar njih, počev od razlika u određivanju početka bojkota, pa sve do različitog viđenja njegovih razloga, rezultata ali i mogućih efekata.

Prema istraživanju Crte, **55 od 88 narodnih poslanika koji ne pripadaju vladajućoj većini učestvuje u bojkotu parlamenta**, uključujući bojkot plenarnih zasedanja i/ili sednica skupštinskih odbora.¹

Odnos poslanika opozicije koji učestvuju i koji ne učestvuju u bojkotu

¹ Ovi nalazi nastali su u okviru šire analize bojkota parlamenta koje je istraživački tim Crte pripremio za Vestminstersku fondaciju za demokratiju u martu 2019. godine. Za više informacija, kontaktirajte kancelariju Vestminsterske fondacije za demokratiju u Beogradu, <https://www.wfd.org/network/serbia/>

Kao **početak bojkota**, većina poslanika opozicije izdvađa 28. januar, dan kada je održana posebna sednica povodom obraćanja predsednika Slovenije Boruta Pahora, ili 11. februar kao početak prvog plenarnog zasedanja zakazanog nakon najave bojkota parlamenta. Međutim, kada govorimo o počecima bojkota, poslanici pominju i „bojkot upozorenja“ koji su opozicione partije organizovale u maju 2017. godine, kao i porast tenzija između vladajuće većine i opozicije krajem 2018. godine, nastalu usled rasprostranjenih zloupotreba procedura i takozvanog „filibastera“ koji je kulminirao usvajanjem zakona o budžetu za tekuću godinu.

Poslanička grupa Srpske radikalne stranke jedina je poslanička grupa izvan vladajuće većine koja u potpunosti ne učestvuje u aktuelnom bojkotu.

Kao **razloge za stupanje u bojkot**, poslanici navode nezadovoljstvo radom parlamenta, demokratskim deficitom, zloupotrebom i kršenjem parlamentarnih procedura, ali i solidarnost sa drugim poslanicima, odnosno sprovođenje odluke stranačkog rukovodstva, pa čak i strah od etiketiranja kao pristalica vladajuće većine. Među razlozima za bojkot našla se i solidarnost sa građanima koji mesecima protestuju na ulicama širom Srbije. Međutim, istraživanje javnog mnjenja iz marta 2019. godine pokazalo je da dok četvrtina građana podržava proteste, manje od 10% građana podržava bojkot parlamenta kao sredstvo političke borbe, a skoro 40% građana uopšte ne podržava van-institucionalne oblike političke borbe.² Sa druge strane, više od trećine građana podržava sukobljavanje mišljenja u javnoj debati, čime se još jednom podvlači ključna uloga i odgovornost medija koji bi trebalo da omoguće prostor za debatu između opozicije i vladajuće većine, posebno na televizijama sa nacionalnim frekvencijom.

Iako učestvuju u bojkotu parlamenta, poslanici ne dele jednak entuzijazam kada je reč o efikasnosti bojkota u borbi protiv demokratskog deficita. Dok neki smatraju da je podsticanje dijaloga sa vladajućom većinom efikasniji put za povratak demokratije u institucije, drugi poslanici se zalažu za radikalniji pristup bojkotu, poput vraćanja svih mandata poslanika opozicije. **Očekivanja poslanika od bojkota** parlamenta variraju od ukazivanja na alarmantne trendove pogoršanja rada parlamenta, do pritiska na vladajuću sa ciljem promene sporne prakse i delegitimizacije parlamenta, ali i zabrinutosti zbog moguće marginalizacije opozicije kao i same institucije parlamenta.

Da li su ova očekivanja bila opravdana, videćemo u narednom periodu, međutim, činjenica je da su **zasedanja plenuma tokom marta obeležile i zanimljive promene u pristupu vladajuće većine**. Od početka bojkota parlamenta, po prvi put u poslednjih par meseci poslanici vladajuće većine odustali su od podnošenja desetina „bravo“ amandmana, odnosno repetitivnih amandmana sa sadržajem bez suštinskog značaja za unapređenje predloga zakona. Sednica za **postavljanje poslaničkih pitanja** uredno je zakazana poslednjeg četvrtka u mesecu uz prisustvo predstavnika Vlade, pa je tako ovaj mehanizam za parlamentarni nadzor iskorišćen osmi put po redu u ovom sazivu. Doduše, iako ovaj mehanizam najčešće koriste poslanici iz opozicije, predstavnicima Vlade ovog meseca su pitanja su uputila četiri poslanika iz redova vladajuće većine, kao i Muamer Zukorlić, poslanik koji nije član ni jedne poslaničke grupe. Štaviše, na dnevnom redu plenuma po prvi put od 2015. godine našla su se **dva predloga podneta od strane opozicionih poslanika** – predlog Zakona o finansiranju Vojvodine i predlog rezolucije skupštine o Autonomnoj pokrajini Vojvodine.

Međutim, iako se ove promene mogu posmatrati kao korak u dobrom pravcu, **prisustvo suštinskog dijaloga u plenumu i dalje je pod znakom pitanja**. Poslanici vladajuće većine nisu se libili da koriste plenumske debate za napade i obračun sa neistomišljenicima. Svoju kreativnost posebno su isticali paletom raznovrsnih predloga za organizovanje anketnih odbora i korišćenjem vremena za

² Istraživanje javnog mnjenja na slučajnom reprezentativnom stratifikovanom uzorku od 1115 ispitanika, korišćenjem CAPI metode, sproveo je IPSOS za potrebe Crte.

obrazlaganje ovih predloga za pohvale upućene izvršnoj vlasti i napade na lidere opozicije, učesnike građanskih protesta i poslanike koji bojkotuju parlament.

Iako se ove promene mogu tumačiti kao pokušaj vladajuće većine da pokaže spremnost na dijalog, povratak istinske parlamentarne debate koja bi omogućila da se u plenumu čuje i glas poslanika opozicije **zahteva istrajno i dugoročno unapređenje rada parlamenta**, poštovanje skupštinskih procedura i aktivno korišćenje svih raspoloživih mehanizama za suštinski doprinos procesu donošenja zakona i nadzora nad izvršnom vlašću.

● SAŽECI ZAKONA

ZAKON O TURIZMU

Zakon o turizmu donet je 2009. godine. Od tada je pretrpeo nekoliko izmena i dopuna, dok je poslednja bila 2015. godine. Kako je stepen razvoja turizma u svetu i u Evropskoj Uniji pretrpeo različita unapređenja i promene neophodno je usaglašavanje legislative u pogledu ugostiteljstva i turističke privrede u Republici Srbiji. Stoga se i donosi novi Zakon o turizmu. Usaglašavanje je takođe neophodno izvršiti i sa Zakonom o inspekcijском nadzoru i Zakonom o opštem upravnom postupku, ali i sa Zakonom o zaštiti potrošača. Kako je u međuvremenu doneta nova Strategija razvoja turizma Republike Srbije za period 2016-2025. godine, ali i Direktiva (EU) 2015/2302, javila se potreba i za usaglašavanjem sa ovim dokumentima. Kao jedan od glavnih prioriteta usvajanja novog Zakona o turizmu jeste i smanjivanje sive ekonomije. Osnovne odredbe koje ovaj Zakon uređuje se najpre odnose na uslove i način planiranja i razvoja turizma, na turističke organizacije i agencije, turističke usluge kao i registar turizma. Pošto je reč o novom zakonu, ovde će biti iznete ključne izmene i novine.

Dokumenta za planiranje i razvoj

Zakonodavac je u poglavlju koje se odnosi na planiranje i razvoj propisao planska dokumenta koja obuhvataju strategije i programe koji pokrivaju sve aktivnosti vezane za turizam kao i proceduru donošenja ovih dokumenata.

Organizacije za promociju turizma

Propisano je koje organizacije se bave promocijom turizma, a to su: Turistička organizacija Srbije (u daljem tekstu TOS), turistička organizacija autonomne pokrajine i turistička organizacija jedinice lokalne samouprave. Takođe, načini obezbeđivanja sredstava za rad ovih organizacija kao i taksativno nabrojani poslovi i organi TOS-a, sve navedeno se takođe propisuje i za organizacije autonomne pokrajine i lokalne samouprave.

Turistička agencija

Pored organizacija, postoje i turističke agencije koje obavljaju poslove organizovanja, ponude, prodaje i realizovanja turističkih putovanja. U ovom poglavlju precizirane su odredbe koje se odnose

na vrste turističkih agencija, uslovi za obavljanje poslova kao i vrste poslova, način izdavanja licenci ali obaveze agencije i posrednika.

Usluge turističkih profesija

Zakonom su definisane usluge turističkih profesija kao i uloge pružalaca turističkih usluga, tu se navode turistički vodiči, turistički animatori, turistički pratioci. Ovim poglavljem uređeni su uslovi za obavljanje datih poslova.

Registar turizma

Kao jedna od novina javlja se registar turizma. Ova vrsta evidencije uvodi se najpre kako bi se smanjila siva ekonomija u svim delatnostima koje zakon uređuje, što je i njegov glavni cilj. Ovaj registar vodi Agencija za privredne registre, a tu se registruju turističke organizacije i agencije. Zakon precizira ko je sve u obavezi da se upiše u registar kao i prateće podatke o pravnim i fizičkim licima.

Zaštita ličnih podataka

Pošto se u ovoj delatnosti često raspolaže velikim brojem ličnih podataka neophodno je bilo uspostaviti način zaštite podataka, jer tu postoji opasnost od manipulacije i zloupotrebe. Ovim odredbama propisani su načini i upotreba podataka o ličnosti gde se propisuje da Ministarstvo može da prikuplja i obrađuje te podatke ali pod određenim uslovima.

Nadzor

Kada je reč o nadzoru tu se određuju poslovi koji su u nadležnosti Ministarstva ali i inspektora koji vrše turistički nadzor. Takođe, određena su prava i dužnosti inspektora ali i njihova ovlašćenja i nadležnosti za postupanje po žalbi.

Zakonodavac je predvideo da je neophodno povećati kaznene odredbe za prekršaje, kako bi se smanjila siva ekonomija.

ZAKON O UGOSTITELJSTVU

Predlagač Zakona kao osnovni cilj donošenja ovog zakona navodi potpuno usklađivanje sa zakonodavstvom Evropske unije odnosno Direktivom o uslugama (Directive on Services 2006/123/EC) i smatra da će predložene izmene i dopune doprineti smanjenju sive ekonomije u oblasti ugostiteljstva.

Ovim zakonom uvodi se:

1. Centralni informacioni sistem u oblasti ugostiteljstva i turizma (E-turista) kao jedinstven i centralizovan elektronski informacioni sistem, koji sadrži sve relevantne podatke o pružaocima usluga smeštaja i objektima za smeštaj, preko koga se vrši njihova evidencija i unose drugi podaci proistekli iz obavljanja ugostiteljske, nautičke i lovnoturističke, odnosno turističke delatnosti.

2. Važna novina koju zakon donosi ogleda se u tome što se davanje u zakup nepokretnosti od strane pravnog lica, preduzetnika ili fizičkog lica u periodu kraćem od 30 dana smatra pružanjem ugostiteljske usluge smeštaja.

3. Fizičkim licima je po prvi put omogućeno da rade samostalno i direktno bez posrednika (turističkih agencija; lokalnih turističkih organizacija). Fizičkim licima pružaocima usluga smeštaja u domaćoj radinosti (apartman, kuća, soba) zabranjuje se služenje hrane i pića. Izuzetno, u seoskim turističkim domaćinstvima je dozvoljeno i to usluživanje proizvoda iz vlastite proizvodnje. Takođe, za istu kategoriju lica propisuje se mogućnost paušalnog plaćanja boravišne takse u utvrđenom godišnjem iznosu u skladu sa raspoloživim smeštajnim kapacitetima.

ZAKON O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SREDSTVIMA ZA ZAŠTITU BILJA

Povećanje standarda zaštite prilikom registracije proizvoda za zaštitu bilja

Jedan od osnovnih ciljeva usvajanja izmena i dopuna Zakona jeste obezbeđenje visokih standard zaštite. U skladu sa tim, ispitivanja u cilju registracije se moraju sprovoditi u laboratorijama čije je postupanje usklađeno sa smernicama dobre laboratorijske prakse. Dodatno, propisano je da se procena obavlja u skladu sa jedinstvenim načelima za procenu i registraciju sredstava za zaštitu bilja uz korišćenje relevantnih međunarodnih smernica i preporuka. Procenu obavlja Ministarstvo, a ministar bliže propisuje jedinstvena načela za procenu i registraciju sredstava.

Poslove procene Ministarstvo može da poveri visokoškolskoj ustanovi akreditovanoj u relevantnim naučnim oblastima (ocenjivač). Izbor ocenjivača sprovodi se putem konkursa, odluku o izboru ocenjivača donosi ministar, a rezultati konkursa objavljuju se u Službenom glasniku. Preciznije je uređen i sam postupak registracije, uslovi pod kojima proizvod može da se registruje, dokazi koji se dostavljaju uz zahtev za registraciju, način procene ispunjenosti uslova za registraciju, kao i ovlašćenje ministra poljoprivrede da utvrdi Listu odobrenih protektanata i sinergista i Listu neprihvatljivih koformulanata.

Takođe, predviđeno je da će, u postupku priznavanja registracije sredstava za zaštitu bilja koja je izvršena u nekoj drugoj zemlji, ministar poljoprivrede biti nadležan da donese pravilnik kojim će se bliže propisati dokumentacija koja se dostavlja u postupku priznavanja registracije na osnovu registracije koja je izvršena u nekoj drugoj zemlji.

Izmenama Zakona propisani su obavezni i fakultativni elementi rešenja o registraciji sredstava za zaštitu bilja. Predviđeno je da Ministarstvo spisak registrovanih sredstava za zaštitu bilja objavljuje na svojoj internet stranici, a da se Lista odobrenih supstanci objavljuje u Službenom glasniku najmanje jednom godišnje.

Preispitivanje rešenja o registraciji i mogućnost zabrane korišćenja i prometa tretiranog bilja ili biljnih proizvoda

Preispitivanje rešenja o registraciji Ministarstvo može pokrenuti po službenoj dužnosti, a propisani su i slučajevi kada se rešenje o registraciji može ukinuti. Dodatno, rešenjem o ukidanju može se zabraniti promet i primena sredstava za zaštitu bilja odnosno utvrditi rok u kome se ta sredstva

mogu nalaziti u prometu radi prodaje i primene postojećih zaliha.

Zakonom je propisana mogućnost izdavanja rešenja o dozvoli za istraživanje i razvoj kao i mogućnost izricanja mere zabrane korišćenja i prometa tretiranog bilja ili biljnih proizvoda u slučaju da maksimalne dozvoljene količine ostataka sredstava za zaštitu bilja nisu utvrđene.

Uslovi za primenu sredstava za zaštitu bilja

Zakonom su precizirani uslovi za primenu sredstava za zaštitu bilja na taj način što je propisano da se sredstva moraju primenjivati, između ostalog, i u skladu sa načelima dobre poljoprivredne prakse ili integralnog upravljanja štetnim organizmima.

Obaveze korisnika sredstava za zaštitu bilja

Odredbe kojima su uređene obaveze korisnika sredstava za zaštitu bilja izmenjene su uvođenjem obaveze korisnika da sve aktivnosti koje se odnose na primenu sredstava za zaštitu bilja, rukovanje tim sredstvima, njihovo skladištenje, transport i odlaganje sprovodi na način kojim se ne ugrožava život i zdravlje ljudi i životinja, ili životna sredina. Osim toga, propisane su i obaveze profesionalnih korisnika da redovno podešavaju i tehnički proveravaju uređaje za primenu sredstava za zaštitu bilja i koriste uređaje koji su periodično pregledani u skladu sa ovim zakonom.

ZAKON O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZDRAVLJU BILJA

Kao osnovni razlog za usvajanje izmena i dopuna Zakona o zdravlju bilja, predlagač zakona izdvaja uređenje obavljanja poslova od javnog interesa u oblasti zdravlja bilja i dijagnostike štetnih organizama.

Predlagač zakona ističe da je sprečavanje unošenja i širenja štetnih organizama od strateškog značaja za Srbiju. Kako bi ostvarivala trgovinu sa članicama Svetske trgovinske organizacije, Srbija mora da garantuje primenu međunarodnih standarda o fitosanitarnim merama donetih pod okriljem Međunarodne konvencije o zaštiti bilja (IPPC) u okviru Organizacije Ujedinjenih nacija za hranu i poljoprivredu (FAO), čiji je i sama potpisnik.

Konačno, predlagač zakona naglašava i potrebu za uspostavljanjem operativnog i efikasnog fitosanitarnog sistema, sa jasnom definisanom strukturom i operativnim dijagnostičkim servisom zbog čega je naročito važno organizovati sistem operativnih laboratorija.

Definisanje poslova od javnog interesa u oblasti zaštite bilja

Kako bi se ostvarili navedeni ciljevi, izmenama i dopunama zakona najpre su definisani poslovi od javnog interesa i ostali stručni poslovi u oblasti zdravlja bilja koje će obavljati privredna društva čiji je osnivač Republika Srbija i koja su registrovana u Registru privrednih subjekata da u okviru svoje

delatnosti obavljaju stručne poslove u oblasti zaštite bilja kao i naučnoistraživačke organizacije i visokoškolske ustanove koje zadovoljavaju propisane uslove. Dodatno, predviđeno je da se poslovi od javnog interesa ustupaju putem konkursa koji raspisuje Ministarstvo i objavljuje u Službenom glasniku.

Subjekti koji mogu vršiti laboratorijska ispitivanja

Laboratorijske i sa njima povezane stručne poslove obavljaće Direkcija za nacionalne referentne laboratorije koja mora biti registrovana u skladu sa standardom SRPS ISO/IEC 17025. Određene poslove laboratorijskog ispitivanja moći će da obavljaju službene laboratorije izabrane konkursom, a predviđena je i mogućnost da ministar ovlasti službenu laboratoriju kao referentnu za pojedine vrste ili grupe ispitivanja (ovlašćena referentna laboratorija). Dodatno, ako ovlašćena referentna laboratorija ne može da izvrši pojedinu vrstu ili grupu ispitivanja, ministar može da odredi i laboratoriju sa teritorije druge države kao referentnu za ta ispitivanja.

Praćenje i provera zdravstvenog stanja semena, rasada i sadnog materijala

Zakonom se posebno uređuje praćenje i provera zdravstvenog stanja semena, rasada i sadnog materijala, u kom cilju je predviđena obaveza zdravstvenih pregleda useva za proizvodnju semena poljoprivrednog bilja i objekta za proizvodnju šumskog semena, objekta za proizvodnju rasada i objekta za proizvodnju sadnog materijala višegodišnjih biljaka. Osim praćenja zdravstvenog stanja bilja i biljnih proizvoda na prisustvo štetnih organizama predviđena je i mogućnost praćenja novih štetnih organizama za koje postoji sumnja da su štetni za bilje i koji nisu ranije bili utvrđeni na teritoriji Srbije.

Subjekti koji mogu obavljati proizvodnju, preradu, doradu, uvoz, skladištenje i promet određenih vrsta bilja, biljnih proizvoda i objekata

Proizvodnjom, preradom, doradom, uvozom, skladištenjem i prometom bilja, biljnih proizvoda i propisanih objekata, koji se nalaze na pojedinim listama bliže određenim Pravilnikom o listama štetnih organizama i listama bilja, biljnih proizvoda i propisanih objekata može da se bavi pravno lice i preduzetnik registrovano u Registar privrednih subjekata i upisanih u Fitoregistar proizvođača, prerađivača, dorađivača, uvoznika, skladištara i promotnika bilja, biljnih proizvoda i propisanih objekata koji vodi Ministarstvo. Proizvodnjom pojedinih vrsta može se baviti i fizičko lice upisano u Fitoregistar. Izuzetno, fizičko lice moći će da obavlja proizvodnju čak i ukoliko nije upisano u Fitoregistar, pod uslovom da se radi o malom proizvođaču (ukupna proizvodnja namenjena ličnoj upotrebi ili prodaju fizičkim licima na lokalnom tržištu), a uslove za određivanje malog proizvođača bliže će odrediti ministar.

Takođe, Ministarstvu nadležnom za poslove zaštite zdravlja bilja dato je ovlašćenje da na osnovu zapisnika o ispunjenosti uslova od fitosanitarnog odnosno šumarskog inspektora donosi rešenje o upisu, odnosno brisanju iz Fitoregistra, ako pravno lice, preduzetnik odnosno fizičko lice ne ispunjava propisane obaveze.

Uslovi za izdavanje dozvole za izdavanje biljnog pasoša

Izmenama i dopunama Zakona propisano je da za bilje, biljne proizvode i objekte koji u skladu sa propisima moraju imati biljni pasoš, pasoš izdaje pravno lice ili preduzetnik koji je upisan u Fitoregistar.

Dodatno, propisani su uslovi za izdavanje dozvole za izdavanje biljnog pasoša. Naime, dozvola za izdavanje biljnog pasoša može se izdati obvezniku izdavanja biljnog pasoša koji ima zaposleno lice odgovorno za zdravlje bilja koje ima stečeno visoko obrazovanje iz oblasti zaštite bilja, fitomedicine, biljne proizvodnje, šumarstva sa položenim ispitom iz zaštite bilja, najmanje godinu dana radnog iskustva. Pored toga, ovo lice mora posedovati i uverenje o završenoj obuci za izdavanje biljnog pasoša koju organizuje Ministarstvo.

Dozvola za izdavanje biljnog pasoša izdaje ministar na zahtev obveznika izdavanja biljnog pasoša i to na period od 5 godina.

Dozvola se može obnoviti podnošenjem zahteva za obnavljanje 90 dana pre njenog isteka a uslov za obnovu je ispunjenost uslova za njeno izdavanje kao i kontinuirana edukacija u periodu važenja dozvole.

Izuzetno biljni pasoš može da izda fitosanitarni, odnosno šumarski inspektor za posebne slučajeve propisane zakonom. Obveznik izdavanja biljnog pasoša dužan je da vodi evidenciju o izdatim biljnim pasošima i da tu evidenciju čuva tri godine.

Fitosanitarna kontrola u međunarodnom prometu

Izmenama i dopunama zakona predviđen je novi uslov za uvoz pošiljke, a to je da ona nije zaražena novim štetnim organizmima koji nisu na listama propisanim zakonom a za koje postoji opravdana sumnja da mogu predstavljati rizik po zdravlje bilja uzimajući u obzir preporuke i mišljenja relevantnih međunarodnih organizacija kao što su ERRO, EFSA i IPPC.

Uvoz pojedinih štetnih organizama dozvoljen je u naučno – istraživačke svrhe, a dopunama Zakona precizirano je da prilikom uvoza ovakvih pošiljki one moraju biti praćene odobrenjem za uvoz koje izdaje Ministarstvo, odgovarajućim fitosertifikatom kao i odobrenjem za unošenje štetnog organizma.

Predlogom zakona se takođe propisuje obrazac odobrenja za unošenje štetnih organizama za potrebe oglada u skladu sa relevantnim međunarodnim standardom, kao i štampanje obrasca fitosertifikata sa odgovarajućim nivoima zaštite od strane Zavoda za izradu novčanica i kovanog novca „Topčider”.

Nadzor

Izmenama i dopunama Zakona predviđeni su izuzeci od pravila da inspekcijski nadzor nad primenom odredaba Zakona o zdravlju bilja i propisa donetih na osnovu ovog zakona Ministarstvo vrši preko fitosanitarnih inspektora. Naime, inspekcijski nadzor koji se odnosi na šumsko bilje, šumske rasadnike i reprodukcioni materijal, osim šumskog bilja i šumskog reprodukcionog materijala koji se uvozi, izvozi ili je u tranzitu, vrši Ministarstvo preko šumarskih inspektora.

Zakon će stupiti na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku a predviđeno je da podzakonski akti potrebni za njegovo sprovođenje budu donešeni u roku od godinu dana od dana kada Zakon stupi na snagu.

ZAKON O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O BEZBEDNOSTI HRANE

Zakonom o bezbednosti hrane koji je donet 2009. godine uređena je bila oblast ne samo bezbednosti humane hrane nego i hrane za životinje. Ovim zakonom su se precizirali poslovi proizvodnje, prerade, transporta i čuvanja hrane. Za deset godina od kako je donet zakon uočena je potreba za izmenama i dopunama ovog zakona. Pored potrebe za normativnim usklađivanjem sa Evropskom Unijom uočeni su i pojedini nedostaci. Oni se najpre odnose na stvaranje jasnije podele nadležnosti i kontrole organa zaduženih za službenu kontrolu lanaca hrane ali i uključivanje kontrolisanja hrane u maloprodajama. Takođe neophodno je doneti podzakonske akte za sprovođenje zakona koji do sada nisu postojali. Na kraju neophodno je stvoriti uslove za rad laboratorija koje bi pružale podršku poljoprivrednim proizvodnjama i državnim organima za sprovođenje službene kontrole.

Usklađivanje sa međunarodnom terminologijom

Prvo preciziranje koje je uneto u predlog Zakona odnosi se na usklađivanje sa međunarodnom terminologijom gde se uređuje značenje pojmova, između ostalog, definisanje međunarodno prihvaćenih standarda, vodiča i preporuka koji su postavljeni od strane međunarodnih organizacija.

Ovim Zakonom uvodi se nova podela hrane, na šest velikih grupa, gde u šestu grupu spada genetski modifikovana hrana i posebno se izdvaja.

Podela nadležnosti

Izvršene su promene i u smislu podele nadležnosti između organa koji vrše poslove državne uprave u oblasti bezbednosti hrane. Ovde se najpre misli na vršenje kontrole hrane u maloprodajnim objektima gde je ta faza kontrole bila izostavljena u prethodnom zakonskom rešenju. Jednu fazu kontrole vrši ministarstvo preko nadležnih inspekcija a drugu ministarstvo zdravlja preko nadležnih sanitarnih inspekcija.

Precizirana je odgovornost subjekata u svim fazama proizvodnje i prometa hrane gde se u odnosu na prethodno zakonsko rešenje pravi podela humane i životinjske hrane ali i svih faza proizvodnje, prerade i prometa namirnica.

Referentne laboratorije

Pošto je prepoznata potreba za formiranjem referentnih laboratorija, ovim Zakonom se osniva Direkcija za nacionalne referentne laboratorije i način na koji ona mora biti akreditovana. Takođe, precizirani su poslovi koje laboratorije obavljaju, obavezna opremljenost i kompetentnost osoblja. Osim ovih referentnih laboratorija postoji mogućnost ustupanja poslova drugim laboratorijama, izabranim na konkursu. Uređena je sadržina ugovora o obavljanju prenetih poslova kao i izuzimanje vršenja monitoringa.

Vrste kontaminata i hemijskih sredstava koji mogu uticati na zdravlje ljudi

Važno je napomenuti da su precizirane odredbe kojima se nabroja šta sve spada pod nebezbednu hranu, gde se navode sve vrste kontaminata i hemijskih sredstava koji mogu uticati na zdravlje ljudi i životinja. Neophodno je doneti podzakonske propise kojima se bliže uređuje bezbednost hrane, tu se najpre misli na poslove ministarstava nadležnih za bezbednost hrane.

Uslovi za odstupanje od opštih i posebnih uslova higijene hrane

Propisuju se uslovi za odstupanje od opštih i posebnih uslova higijene hrane. Kako se navodi u zakonu, sve ove uslove bliže propisuje ministar. Takođe, precizirani su uslovi za higijenu hrane za životinjsku upotrebu, ovo se prvenstveno odnosi na subjekte koji proizvode hranu za životinje i koriste nepoželjne aditive koji bi trebalo da budu isključeni iz proizvodnje.

Ministar nadležan za poslove zdravlja bliže propisuje uslove koji se odnose na kvalitet hrane i oni su taksativno pobrojani u zakonu. Kako ranije nije bilo dovoljno precizirano šta je tačno nova hrana ovim zakonom se unose dopune koje preciziraju navedene vrste hrane i šta ta vrsta hrane predstavlja kao i šta ne sme da predstavlja. Pod tim se podrazumeva da ona ne sme predstavljati opasnost za zdravlje potrošača, kao i da ih ne dovodi u zabludu zbog svog sastava. Za stavljanje u promet ove hrane neophodno je izdavanje dozvole kao i vođenje evidencije o izdatim dozvolama.

Oznake porekla hrane

Kada je reč o oznakama porekla hrane, pored do sada poznatog geografskog porekla, imena porekla, tradicionalnih naziva uvodi se i nacionalna šema kvaliteta, gde se pod oznakama višeg kvaliteta uvodi „srpski kvalitet“.

Način uzorkovanja hrane

Prilikom uzorkovanja hrane ili hrane za životinje, subjekt koji proizvodi pomenutu hranu dužan je da besplatno stavi na raspolaganje potrebne količine uzoraka hrane nadležnim službama kontrole. Takođe, nadležni organi koji vrše poslove kontrole imaju pravo na naplaćivanje takse za izvršene poslove.

Novim izmenama precizirana su prava i dužnosti inspektora u vršenju poslova službene kontrole ali i mere koje oni nalažu.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku.

ZAKON O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SREDSTVIMA ZA ISHRANU BILJA I OPLEMENJIVAČIMA ZEMLJIŠTA

Kada je pisan Zakon o sredstvima za ishranu bilja i oplemenjivačima zemljišta 2009. godine ideja je bila da se on uskladi sa zakonodavstvom Evropske Unije. Samim zakonom bile su obuhvaćene oblasti koje se odnose na čitav proces koji se odnosi na nabavku pa sve do upotrebe oplemenjivača i sredstava za ishranu bilja. Sam zakon ali i svi podzakonski propisi koji su pratili ovaj zakon su bili normativno usklađeni sa EU. Nakon 10 godina sprovođenja zakona utvrđeni su izvesni nedostaci.

Najpre su ti nedostaci uočeni u pogledu:

Razvrstavanja

Prometa

Uvoza

Kontrole kvaliteta pomenutih sredstava.

Zakonska rešenja koja su bila sadržana u postojećem zakonu nisu bila dovoljno precizna, a neke odredbe nisu uopšte bile obuhvaćene njim.

Registar distributera i uvoznika

Govoreći o nedostacima, prvi u nizu odnosi se na dupliranje posla u pogledu objekata za promet na veliko, uvoz ali i upis u Registar distributera i uvoznika. Kako bi se taj problem rešio predloženo je da se posao racionalise tako što će se nakon izvršenog inspekcijskog pregleda u zapisnik uneti informacije o obavljenom poslu i nakon toga uneti u Registar na osnovu rešenja ministra nadležnog za poslove poljoprivrede.

Podaci koji se unose u Registar

Takođe, nije bilo precizirano koji se sve podaci upisuju u Registar – pod tim se misli na sve objekte za promet i obavezu izdavanja rešenja za svaki od njih.

Službene laboratorije

Jedan od noviteta ovog zakona odnosi se i na službene laboratorije i način na koji se one uspostavljaju, organizuju i funkcionišu. U tom smislu važno je bilo i definisati jasnije uslove koje te laboratorije moraju ispunjavati u pogledu akreditacije.

Poslovi od javnog značaja

Neophodno je i preciziranje poslova koji se vode kao poslovi od javnog značaja, u tom smislu ne spadaju svi poslovi iz ove oblasti u poslove od javnog značaja. Stoga se u zakonu taksativno navode poslovi koji se vode kao poslovi od javnog značaja.

Sredstva za ishranu bilja i oplemenjivači zemljišta koji se ne upisuju u Registar

Pored navedenih dopuna, zakonodavac je prepoznao i potrebu unapređenja odredbi kojima se utvrđuju sredstva za ishranu bilja i oplemenjivači zemljišta a koji se ne upisuju u Registar.

Uslovi za uvoz

Kako u postojećem zakonskom rešenju nisu jasno definisani uslovi za uvoz sredstava za ishranu bilja kao ni oplemenjivače zemljišta, ovim odredbama je iskazana potreba za utvrđivanjem ko može da vrši uvoz kao i koje količinu sredstava.

Dodatni troškovi u procesu prometa i proizvodnje

Dodatne troškove koji se jave kod svih učesnika u procesu proizvodnje i transporta, u vidu troškova za supstrate koji su nepredvidivi, neophodno je izuzeti iz postupka upisa u Registar sredstava za ishranu bilja.

Takse

Na kraju, takse nisu bile propisane za pokriće troškova u postupku razvrstavanja radi upisa u Registar ali ni za proveru ispunjenosti uslova za upis distributera i uvoznika u Registar.

ZAKON O CENTRALNOM REGISTRU STANOVNIŠTVA

Predloženim Zakonom omogućava se uspostavljanje Centralnog registra stanovništva (CRS) kao centralizovane elektronske baze podataka o stanovništvu Srbije. Predviđeno je prenošenje u CSR podataka koji se u izvornim evidencijama vode o državljanima Srbije (sa ili bez prijavljenog prebivališta u Srbiji), izbeglicama, tražiocima azila kao i određenim kategorijama stranaca (stranci sa odobrenim boravkom/stalnim nastanjenjem; stranci bez dozvole za stalno nastanjenje koji imaju stečenu imovinu ili prava i obaveze iz PIO ili svojstvo poreskog obveznika). Prema navodima predlagača zakona, svi podaci koji su definisani Predlogom zakona preuzimaće se iz izvornih evidencija i biće centralizovan u jednom registru i biće dostupni službenicima bez potrebe da se u proces pribavljanja informacija uključuju ni građani, ali ni drugi državni organi. Svi izvorni organi obavezani su da unose podatke u Centralni registar stanovništva kao jedinstvenu tačku i svi prijemni organi podatke koji su im potrebni za vođenje postupaka iz svoje nadležnosti moći će da preuzimaju iz Centralnog registra stanovništva.

Nadležnost za vođenje CRS

CRS će voditi MDULS, uz tehničku asistenciju Službe Vlade. Predlog zakona sadrži opšte odredbe u vezi sa vođenjem CRS, dok će bliži način preuzimanja, razmene podataka i pristupa podacima urediti Vlada u roku od šest meseci od dana stupanja zakona na snagu. CRS se nalazi u Državnom centru za čuvanje i upravljanje podataka.

Izvorne evidencije i organi

Prikupljanje podataka za Centralni registar stanovništva obavljaće se decentralizovano (svaki izvorni organ prikupljaće podatke iz svoje nadležnosti). Organi koji vode izvorne službene evidencije (MUP, MDULS, CROSO, PU, RGZ) biće dužni da podatke iz svojih evidencija prenesu u CRS. Unos podataka u CRS izvorni organi vršiće elektronskim putem, bez odlaganja nakon upisa u izvornu evidenciju (dakle, neće automatski doći do promene podatka u CRS kada se on unese u izvornu bazu već on mora biti posebno unešen u CRS ali bez odlaganja). Na ovaj način, CRS će sadržati samo poslednje (ažurne) podatke. Ukoliko se sumnja u tačnost podatka on se označava kao „podatak u proveru“ što je važno zbog pretpostavke tačnosti ovih podataka. Upis podataka vršiće se na osnovu JMBG/ evidencijskog broja stranaca.

Predlogom zakona su taksativno nabrojane izvorne evidencije iz kojih će prenositi podaci u CRS. To neće biti svi podaci koje te evidencije sadrže, već samo oni koje predlog izričito predviđa.

Izvorne evidencije su:

1. Evidencija o matičnim brojevima

2. Evidencija o državljanstvu

3. Registar matičnih knjiga

4. Evidencije prebivališta, boravišta i privremenog boravka u inostranstvu

5. Evidencije o ličnim kartama

6. Evidencije o putnim ispravama

7. Centralni registar obaveznog socijalnog osiguranja

8. Evidencije poreskih obveznika

9. Evidencije o strancima

10. Evidencije o tražiocima azila, strancima kojima je odobreno utočište/supsidijarna zaštita/privremena zaštita; evidencija o izdatim ličnim kartama za tražioce azila/strancima kojima je odobren azil ili privremena zaštita; evidencije o izdatim putnim ispravama za strance kojima je odobren azil

11. Evidencije o strancima koji nemaju dozvolu za stalno nastanjenje ili privremeni boravak u RS, a imaju stečenu imovinu ili prava i obaveze po osnovu PIO ili svojstvo poreskog obveznika

12. Evidencije o izbeglim licima iz bivših SFRJ republika

13. Adresni registar

Prijemni organi – pravo preuzimanja

Pravo neposrednog preuzimanja podataka iz CRS imaće prijemni organi. Listu prijemnih organa utvrdiće rešenjem ministar državne uprave i lokalne samouprave, i to na osnovu zahteva koji prijemni organ podnosi MDULS-u a nakon pribavljanja mišljenja Službe Vlade da prijemni organ ispunjava tehničke uslove za povezivanje sa CRS. Dodatno, da bi bio pristupio podacima svaki prijemni organ moraće da dostavi MDULS-u akt o određivanju administratora i njegovog zamenika (lica koja su ispred prijemnog organa ovlašćena za saradnju sa MDULS i praćenje rada ovlašćenih lica u prijemnom organu). Prijemni organ imaće i obavezu vođenja evidencija lica ovlašćenih za pristupanje i neposredno preuzimanje podataka iz CRS.

Pravo uvida

Pravo uvida imaće fizičko lice na koje se podaci odnose, a anonimizovani podaci moći će da se ustupaju i licima koji vrše statističke i naučnoistraživačke delatnosti.

Provera tačnosti podataka

Lice na koje se podaci odnose i koje uoči da podaci nisu tačni može podneti MDULS-u zahtev za ispravku. Prijemni organ koji u vršenju svojih nadležnosti uoči neslaganje podataka CRS dužan je o tome da obavesti MDULS. O ovim zahtevima/obaveštenjima MDULS obaveštava izvorni organ koji vrši proveru tačnosti podataka i po potrebi sprovodi postupak izmene podataka. O svim preduzetim merama obaveštava se MDULS.

Nadzor nad sprovođenjem zakona

Nadzor vrši MDULS preko upravne inspekcije, a Poverenik u delu koji se odnosi na zaštitu podataka.

Zakon će se primenjivati od 01.09.2020. godine.

PREDLOG ZAKONA O FINANSIRANJU AUTONOMNE POKRAJINE VOJVODINE

Ustavom Republike Srbije predviđeno je da autonomna pokrajina ima izvorne prihode kojima finansira svoje nadležnosti kao i da budžet Autonomne pokrajine Vojvodine iznosi najmanje 7% u odnosu na budžet Republike Srbije. Ustavom je precizirano da se vrste i visina izvornih prihoda autonomne pokrajine kao i učešće autonomne pokrajine u delu prihoda Republike Srbije određuju zakonom. Dodatno, Ustavnim zakonom za sprovođenje Ustava Republike Srbije iz 2006. godine kao krajnji rok za usvajanje ovog zakona određen je 31.12.2008. godine.

Smatrajući da AP Vojvodina nije imala stabilne i predvidive izvore finansiranja usled činjenice da ovaj zakon do danas nije usvojen, grupa poslanika uputila je Narodnoj skupštini Predlog zakona o finansiranju Autonomne pokrajine Vojvodina i predložila da se ovaj zakon donese po hitnom postupku kako bi se sprečile dalje štetne posledice po AP Vojvodinu.

Predlogom zakona određuje se minimalni obim pokrajinskog budžeta koji u skladu sa Ustavom iznosi 7% republičkog budžeta. Kao osnovica za utvrđivanje budžeta uzima se visina ukupnih rashoda i izdataka planiranih republičkim budžetom. Pokrajinski budžet usvaja Skupština AP Vojvodina. Predlogom zakona precizirano je koji prihodi i primanja koji se ubiru na teritoriji AP Vojvodina će se smatrati prihodima pokrajinskog budžeta.

Predloženo je i osnivanje Poreske uprave AP Vojvodine koja bi bila nadležna za utvrđivanje, naplatu i kontrolu javnih prihoda na teritoriji Vojvodine počev od 01.01.2020.

Obim budžeta i način utvrđivanja osnovice

U skladu sa Ustavom određenim minimalnim obimom pokrajinskog budžeta, Predlogom zakona predviđeno je da budžet AP Vojvodine ne može biti manji od 7% u odnosu na budžet Srbije te da se tri sedmine budžeta AP Vojvodine koriste se za finansiranje kapitalnih izdataka.

Dodatno, precizirano je da osnovicu za utvrđivanje budžeta predstavlja visina ukupnih rashoda i izdataka planiranih republičkim budžetom. Na ovaj način, prevazići će se jedan od ključnih dosadašnjih problema koji je proizlazio iz činjenice da je osnovica za utvrđivanje minimalnog obima pokrajinskog budžeta, u skladu sa Zakonom o budžetskom sistemu, do sada utvrđivana u odnosu na poreske prihode Republike, što čini samo polovinu republičkog budžeta pa su, sledstveno, i prihodi pokrajinskog budžeta bili upola manji nego što je Ustavom predviđeno.

Precizirano je da su svi prihodi i primanja budžeta AP Vojvodine opšti prihodi koji se mogu koristiti za bilo koju namenu koja je u skladu sa zakonom ili aktom o budžetu AP Vojvodine. Ova odredba se ne odnosi na one prihode i primanja koji se u skladu sa posebnim zakonom iskazuju kao namenski prihodi.

Nadležnost Skupštine AP Vojvodine

Predlogom zakona predviđeno je da akt o utvrđivanju pokrajinskog budžeta donosi Skupština AP Vojvodine. Pored toga, Predlogom je predviđen i republički propis kojim se uvodi, ukida ili menja poreska stopa odnosno visina prihoda koji pripada budžetu AP Vojvodine ne može biti donet bez prethodne saglasnosti Skupštine AP Vojvodine.

Finansiranje novih poverenih/prenešenih poslova

Ukoliko pokrajini prenosi ili poverava nove poslove, Republika Srbija je dužna da joj za obavljanje ovih poslova obezbedi transferna sredstva odnosno izvore prihoda.

Struktura prihoda i primanja budžeta AP Vojvodine

Predlogom zakona predviđeno je da se sredstva budžeta AP Vojvodina obezbeđuju iz prihoda, transfernih sredstava za finansiranje nadležnosti AP Vojvodine iz republičkog budžeta kao i iz prihoda utvrđenih zakonom.

Predlagač zakona smatra da se stabilni finansijski prihodi Vojvodine mogu obezbediti iz poreskog prihoda koji nisu prihod jedinica lokalne samouprave kao i iz naknada za korišćenje dobara od opšteg interesa koje nisu prihod lokalnih budžeta.

a) Prihodi

U tom smislu, prihodi AP Vojvodina su svi prihodi koji se naplate na teritoriji AP Vojvodine, ostvareni obaveznim plaćanjima poreskih obveznika, pravnih i fizičkih lica koja koriste određeno javno dobro ili javnu uslugu, kao i drugi prihodi koje ostvaruju korisnici budžetskih sredstava.

Budžetu AP Vojvodine u skladu sa predloženim Zakonom neće pripadati:

Porezi naplaćeni na teritoriji AP Vojvodine čiji prihodi pripadaju budžetima opština i grada - svi porezi na imovinu, porezi na dohodak (74% od poreza na zarade, celokupan porez na prihode od samostalne delatnosti, porez na prihode od davanja u zakup pokretnih stvari i porezi na druge prihode)

Budžetu AP Vojvodine ne pripada ni 70% prihoda od PDV i akciza (s tim da, kada se dostigne minimalni zakonom propisani obim pokrajinskog budžeta, celokupan prihod od PDV-a i akciza se usmerava u republički budžet);

Prihodi organizacija za obavezno socijalno osiguranje

Prihodi carina;

Prihodi od taksi, kazni i sredstava koja svojom delatnošću ostvare državni organi i organizacije pri pružanju javne usluge iz javnih sredstava;

Naknade za upotrebu državnog puta;

Deo naknade za korišćenje dobara od opšteg interesa koji pripada lokalnim budžetima.

b) Primanja

Primanja budžeta AP Vojvodine ostvaruju se iz javnih i komercijalnih zajmova, primanja od zaduživanja i druga primanja (npr. primanja od prodaje pokretnih i nepokretnih stvari, robnih rezervi, finansijskih sredstava i sl.).

Osnivanje Poreske uprave AP Vojvodine

Predlogom zakona predviđeno je osnivanje pokrajinske Poreske uprave u okviru poreskog sistema Republike Srbije. Takođe, predloženo je poveravanje poslova utvrđivanja, naplate i kontrole javnih prihoda na teritoriji Vojvodine koje bi Poreska uprava Vojvodine obavljala počev od 01.01.2020.

godine. Za ove potrebe, predloženo je preuzimanje kadra Ministarstva finansija – Poreske uprave koji obavljaju poslove na teritoriji Vojvodine kao i prostorija i opreme.

Nadzor nad primenom zakona

Predlogom zakona predviđeno je osnivanje komisije sastavljene od predstavnika republičkih i pokrajinskih organa koja će tromesečne izveštaje o sprovođenju zakona podnositi Vladi RS i Vladi AP Vojvodine.

Sukob zakona

U slučaju sukoba sa odredbama drugih zakona, predložena je primena odredaba ovog zakona.

PREDLOG REZOLUCIJE NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRBIJE O VOJVODINI

Navodeći da je osnovni preduslov za izgradnju Srbije kao savremene demokratske države decentralizacija vlasti i ostvarivanje pune autonomije AP Vojvodine, grupa narodnih poslanika uputila je Narodnoj skupštini predlog Rezolucije o Vojvodini.

Predlagači rezolucije predlažu da Narodna skupština, uvažavajući tradiciju, osobenosti i dostignuti nivo autonomije AP Vojvodine, vrednosti EU kao i Deklaraciju o zaštiti ustavnih i zakonskih prava AP Vojvodina koju je pokrajinska Skupština usvojila 2013. godine, utvrdi principe svog i budućeg delovanja drugih državnih organa prema Vojvodini koji obuhvataju:

Pružanje garancije autonomije Vojvodini;

Usmeravanje ustavne reforme prema decentralizaciji uz jačanje stvarne autonomije Vojvodine;

Vraćanje Vojvodini najvećeg dela javnih prihoda koji se ubiraju na njenoj teritoriji i usvajanje zakona koji će regulisati finansiranje Vojvodine;

Posvećenost Srbije smanjenju iseljavanja mladih iz Vojvodine.

OTVORENI PARLAMENT.rs

O vama se radi.